

Svensk författningssamling

Förordning om engångsprodukter

SFS 2021:996

Publicerad
den 8 november 2021

Utfärdad den 3 november 2021

Regeringen föreskriver¹ följande.

1 § Syftet med denna förordning är att minska nedskräpning och främja en cirkulär ekonomi.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 15 kap. 40 § miljöbalken i fråga om 12–23 och 25–28 §§,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 34 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ytterligare bestämmelser i andra förordningar

2 § Ytterligare bestämmelser om engångsprodukter finns i

- förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter,
- förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar,
- förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar,
- förordningen (2021:998) om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter,
- förordningen (2021:999) om producentansvar för ballonger,
- förordningen (2021:1000) om producentansvar för våtservetter, och
- förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter.

Ordförklaringar

3 § Med *polymer* avses i denna förordning detsamma som i artikel 3.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön, i den ursprungliga lydelsen. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering).

4 § Med *plast* avses i denna förordning en polymer som kan användas som huvudsaklig strukturkomponent i slutprodukter, oavsett om polymeren har tillförts tillsatser eller andra ämnen.

Med *plast* avses inte en polymer som förekommer naturligt i miljön och som inte har modifierats på kemisk väg.

5 § I denna förordning avses med

tillhandahålla på den svenska marknaden: att mot betalning eller gratis göra en produkt tillgänglig för distribution, förbrukning eller användning på den svenska marknaden i samband med yrkesmässig verksamhet, och

släppa ut på den svenska marknaden: att för första gången tillhandahålla en produkt på den svenska marknaden.

6 § I denna förordning avses med

engångsprodukt: en produkt som inte utformats, konstruerats eller släppts ut på den svenska marknaden för att under sin livscykel användas flera gånger genom att återanvändas för samma ändamål som den utformades för eller sändas tillbaka till en producent för att återfyllas, och

engångsplastprodukt: en engångsprodukt som helt eller delvis består av plast.

7 § I denna förordning avses med

mugg: ett glas, en kopp eller en mugg, med eller utan lock, som är avsedd för kall eller varm dryck som vanligtvis dricks direkt ur kärlet,

engångsmugg: en mugg som är en engångsprodukt, och

dryckesbehållare: en plastflaska, en kompositförpackning eller ett annat kärl som

1. är en engångsplastprodukt,
2. har en kapacitet på högst tre liter,
3. är avsedd för dryck, och
4. inte är en mugg.

8 § I denna förordning avses med

mat: livsmedel som inte är dryck,

snabbmat: mat som

1. är avsedd att ätas direkt på försäljningsstället eller tas med för att kort efter försäljningen ätas på annan plats,

2. är avsedd att ätas ur förpackningen, och

3. är färdig att ätas utan ytterligare tillagning, uppvärmning eller annan beredning som utförs av konsumenten,

matlåda: en förpackning, med eller utan lock, som

1. är formgjuten eller förblir väsentligen oförändrad i formen efter det att innehållet läggs till eller tas bort, och

2. används till snabbmat, och

engångsmatlåda: en matlåda som är en engångsprodukt.

9 § Med *rotation* avses i denna förordning den resa som en återanvändbar mugg eller matlåda gör från det att den släpps ut på den svenska marknaden tillsammans med den dryck eller den mat som den är avsedd att innehålla, skydda, leverera eller presentera, till dess att den lämnas till ett system för återanvändning av muggar eller matlådor i syfte att på nytt tillhandahållas på den svenska marknaden tillsammans med den dryck eller den mat som den är avsedd för.

10 § I denna förordning avses med

bärkasse: en påse som tillhandahålls för att konsumenter ska kunna packa och bära varor från den plats där varorna tillhandahålls och som inte är avsedd för varaktigt bruk,

plastbärkasse: en bärkasse som består av plast, och

tunn plastbärkasse: en plastbärkasse vars vägg är tunnare än 50 mikrometer.

11 § Ord och uttryck i denna förordning har i övrigt samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken.

Förbud mot att släppa ut vissa engångsplastprodukter på den svenska marknaden

12 § Det är förbjudet att släppa ut följande engångsplastprodukter på den svenska marknaden:

1. bomullspinnar (tops),
2. dryckesbehållare som innehåller expanderad polystyren,
3. engångsmuggar och engångsmatlådor som innehåller expanderad polystyren,
4. gafflar, knivar, skedar, ätpinnar och andra bestick,
5. korkar och lock som innehåller expanderad polystyren och som används till
 - a) engångsmatlådor,
 - b) dryckesbehållare, eller
 - c) engångsmuggar,
6. omrörare för drycker,
7. pinnar som ska fästas vid och bära upp ballonger,
8. sugrör, och
9. tallrikar.

13 § Förbuden i 12 § 1 och 8 gäller inte bomullspinnar och sugrör som omfattas av bestämmelserna om medicintekniska produkter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG.

Förbudet i 12 § 7 gäller inte pinnar som är avsedda för industriell eller annan yrkesmässig användning och som inte distribueras till konsumenter.

14 § Det är förbjudet att på den svenska marknaden släppa ut engångsmuggar som innehåller mer än 15 procent plast.

15 § Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 14 § om det finns särskilda skäl för att släppa ut engångsmuggarna på den svenska marknaden.

Förbud mot att använda konfetti

16 § Konfetti som innehåller plast får inte användas utomhus.

Krav på att erbjuda servering i återanvändbara muggar och matlådor

17 § Den som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck i en engångsmugg ska

1. erbjuda en möjlighet att få drycken serverad i en återanvändbar mugg, och

2. vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara muggarna och deras lock roterar flera gånger.

Den återanvändbara muggen ska tillhandahållas av den som tillhandahåller drycken oavsett om drycken ska tas med eller drickas på försäljningsstället.

18 § Den som på den svenska marknaden tillhandahåller snabbmat i en engångsmatlåda ska

1. erbjuda en möjlighet att få snabbmaten serverad i en återanvändbar matlåda, och

2. vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara matlådorna och deras lock roterar flera gånger.

Den återanvändbara matlådan ska tillhandahållas av den som tillhandahåller maten oavsett om maten ska tas med eller ätas på försäljningsstället.

19 § Den som ska tillhandahålla en återanvändbar mugg eller matlåda enligt 17 eller 18 § ska välja en mugg eller matlåda som har så liten negativ effekt som möjligt på människors hälsa och miljön.

20 § Den som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda ska på försäljningsstället informera konsumenter om

1. möjligheten att få drycken eller snabbmaten serverad i en återanvändbar mugg eller matlåda,

2. den miljöpåverkan som användningen av engångsmuggar och engångsmatlådor ger upphov till, och

3. fördelarna med en minskad förbrukning av engångsmuggar och engångsmatlådor.

Informationen ska lämnas väl synlig på försäljningsstället och vara lättillgänglig för konsumenten.

21 § Kraven i 17–20 §§ gäller inte den som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda om muggen eller matlådan helt består av papper eller kartong som inte har modifierats kemiskt på ett sätt som fördröjer nedbrytningen.

22 § Kraven i 17–20 §§ gäller inte den som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck eller snabbmat i färre än 150 engångsmuggar och engångsmatlådor per dag som försäljningsstället är öppet.

Antalet engångsmuggar och engångsmatlådor som tillhandahålls ska beräknas som ett genomsnitt under de dagar som försäljningsstället är öppet under ett kalenderår.

Den som omfattas av undantaget och som inte väljer att ändå tillhandahålla återanvändbara muggar och matlådor ska ha rutiner för att säkerställa att inte fler än 150 engångsmuggar och engångsmatlådor tillhandahålls per dag i genomsnitt.

23 § Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om undantag från kraven i 17–20 §§ där det är oskäligt att kräva att den som tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda ska tillhandahålla ett återanvändbart alternativ.

Föreskrifter om undantag får inte meddelas i fråga om engångsmuggar eller engångsmatlådor om ett undantag kan antas medföra en risk för betydande nedskräpning eller medföra att Sverige inte uppfyller målet i 24 §.

Mål för minskad förbrukning

24 § I fråga om muggar och matlådor som är engångsplastprodukter ska förbrukningen ha minskat med 50 procent från och med 2026 jämfört med förbrukningen 2022.

25 § Den som tillhandahåller eller använder muggar och matlådor som är engångsplastprodukter i en yrkesmässig verksamhet ska effektivt bidra till att nå målet.

Märkning och annan information till konsumenter

26 § Sanitetsbindor, tamponger och tampongapplikatorer som är engångsplastprodukter får släppas ut på den svenska marknaden endast om de är märkta i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/2151 av den 17 december 2020 om fastställande av harmoniserade specifikationer för märkning av plastprodukter för engångsbruk som finns förtecknade i del D i bilagan till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön.

Märkningen ska vara framträdande, lätt att läsa och outplånlig.

27 § Den som på den svenska marknaden släpper ut tuggummi, portionsnus, sanitetsbindor, tamponger eller tampongapplikatorer som är engångsplastprodukter ska informera konsumenter om

1. hur produkten ska hanteras när den blir avfall,
2. de negativa miljöeffekter som nedskräpning eller annat olämpligt bortskaffande av produkten ger upphov till, och
3. de negativa effekter det får på avloppsnätet att spola ner produkten i avloppet.

Informationen ska bidra till att avfallet från engångsplastprodukter hanteras på ett lämpligt sätt och mindre nedskräpning.

Informationen ska vara lättillgänglig, uppmuntra till ett ansvarsfullt konsumentbeteende och lämnas återkommande.

28 § Den som i en yrkesmässig verksamhet tillhandahåller plastbärkassar till konsumenter ska informera om

1. plastbärkassars miljöpåverkan och fördelarna med en minskad förbrukning av plastbärkassar, och
 2. åtgärder som kan vidtas av konsumenten för att minska förbrukningen.
- Informationsskyldigheten gäller inte plastbärkassar

1. som tillhandahålls på distans, eller
2. vars vägg är tunnare än 15 mikrometer och behövs av hygienskäl eller tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt.

Informationen ska vara lättillgänglig, uppmuntra till ett ansvarsfullt konsumentbeteende och lämnas återkommande.

29 § Naturvårdsverket ska i fråga om engångsplastprodukter som avses i 8 § förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter informera konsumenter om

1. hur engångsplastprodukter ska hanteras när de blir avfall,

2. de negativa miljöeffekter som nedskräpning eller annat olämpligt bortskaffande av engångsplastprodukter ger upphov till, och

3. de negativa effekter det får på avloppsnätet att spola ner engångsplastprodukter i avloppet.

Informationen ska bidra till att avfallet från engångsplastprodukter hanteras på ett lämpligt sätt och mindre nedskräpning.

Informationen ska vara lättillgänglig, uppmuntra till ett ansvarsfullt konsumentbeteende och lämnas återkommande.

Bevakning av att förbrukningen minskar

30 § Naturvårdsverket ska med utgångspunkt i de uppgifter som lämnas enligt 73 a § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar bevaka att förbrukningen av

1. plastbärkassar minskar och att förbrukningen av tunna plastbärkassar inte överskrider 90 kassar per person och år från den 31 december 2019 och 40 kassar per person och år från den 31 december 2025, och

2. muggar och matlådor som är engångsplastprodukter har minskat med 50 procent under kalenderåret 2026 jämfört med förbrukningen under kalenderåret 2022.

Beräkningen av förbrukningen av tunna plastbärkassar ska inte omfatta bärkassar vars vägg är tunnare än 15 mikrometer och

1. behövs av hygienskäl, eller

2. tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt.

Om Naturvårdsverket bedömer att förbrukningen av plastbärkassar och muggar och matlådor som är engångsplastprodukter inte minskar eller att förbrukningen av tunna plastbärkassar kommer att överskrida de nivåer som anges i första stycket, ska Naturvårdsverket lämna förslag till regeringen på ändamålsenliga åtgärder.

Rapportering

31 § Naturvårdsverket ska rapportera till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön, i den ursprungliga lydelsen.

Tillsyn

32 § I 2 kap. 24 och 31 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13) finns bestämmelser om tillsyn.

Sanktioner

33 § I förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter finns bestämmelser om miljöstraffavgifter.

Bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställighet

34 § Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

1. Denna förordning träder i kraft den 30 april 2022 i fråga om 16 §, den 1 januari 2024 i fråga om 14, 17–22 och 25 §§, och i övrigt den 1 januari 2022.

2. Genom förordningen upphävs förordningen (2016:1041) om plastbärkassar.

SFS 2021:996

På regeringens vägnar

HANS DAHLGREN

Maria Jonsson
(Miljödepartementet)